

És mégis mozog az elfekvő áru, vagy legalábbis meg kell mozdulnia

Az újszegedi szövőgyár immobil készleteiről

A lapokban olvashatunk olyan híreket, hogy egy-egy vállalat elfekvő készleteit kinalja eladásra. Előfordul közöttük alapanyag, gépkatézis, s a legkülönbözőbb áruféleség, de egyforma a tulajdonsága valahánynak: tehetetlenség a tulajdonos nyakán, a vállalatén. S nyomban nem tehetetlenség, még a népgazdaság számára sem, ha olyan új gazdára talál, aki hasznosítani tudja.

Senki nem tagadja, hogy ezek az elfekvő, immobil készletek a gazdasági élet velejárói. A határokon azonban vigyázni kell nagyon! Olyan eset nem létezik, hogy a vállalatnál ne legyen immobil áru, olyan viszont szintén nem létezik, hogy több legyen a kelletnél. Az Újszegedi Kender- Lenzszövő Vállalatnál nem lépték túl a határt, de azért akad belőle.

Nem mindennek akad gazdája

Tavaly év végével a felesleges hatóságok engedélye alapján mintegy 260 ezer forint értékű szövőgépet és alkatrészt kisselejtezték. Ekkor meglehetősen lecsappant az immobil anyagok mennyisége és értéke. A meg-

maradtak között jelentős a textilfesték-készlet, amely felett az Anilinfesték- és Vegyipari Vállalat Vállalat rendelkezik. A festék drága importcikk, s éppen ezért az elosztást központilag végzik. A lenszövőnek csak az a kötelessége, hogy időnként jelentse készletének nagyságát. Nem ez a helyzet a már évek óta porosodó saválló acélszövet esetében, mely hasonlóan behozatalból származik. Ugyan a FERRO-GLOBUS tud a háromféle méretű csövekről, mégsem sikerült eddig túladni aligalig néhány darabon. Így jártak, vagy talán még rosszabbul a felhasználatlanul maradt forrasztócsövekkel (kazáncsövek), melyekből mintegy másfél tonnányi áll raktáron. Hiába ajánlgatták fel a legkülönbözőbb cégeknek, nem tartott rá igényt senki. A vegyszerfeleslegek értékesítése jobban megy, mivel a Műszaki Anyag- és Gépkereskedelmi Vállalat segítségével legtöbbször hamarosan vásárlót találunk.

Az elfekvő készletek állandó csökkentése

Amint láthatjuk, az újszegedi gyár elfekvő készletei nem alap-, inkább csak

segédanyagok. Mégpedig nem is túlzott mennyiségben — bár csupán a nagyobb tételeket soroltuk fel. A vállalat 4,5 millió forint értékű kivevő raktári készlete mellett 200 ezer forint, 4—5 százalék — mégis köteget tesznek ki a vele kapcsolatos iratok.

Szerencsére az időről időre felhalmozódó immobil készletek tetemesebb része nem a rossz gazdálkodás következménye. Nem egyszer kénytelenek olyan cikkeket is megvásárolni — korábbi rendelés alapján — amelyekre később már nincs szükségük. Ezeknek az elfekvő áruknak mégis meg kell mozdulniuk, ha nem előbb, utóbb. Mindenképpen. Mert ilyen nagy raktári készlethez képest 200 ezer forint valóban nem számottevő, de sok gyár sok kis mennyiségű immobilitása már sokra megy. A népgazdaság pedig nem dűskál sem az import, sem a belföldi anyagokban, és tervgazdálkodásunk lényeges feladata az elfekvő készletek állandó csökkentése, egészen a lehetőségek határáig.

F. K.

Tudományos és társadalmi jelentőségében is hatalmasat fejlődött a szegedi egyetem

Érdekes adatok egy kiállításról

A Szegedi Tudományegyetem Dugonics téri központi épületében igen gondos és érdekes kiállításon szemlélhetők a látogatók, hogy a város e nagy jelentőségű felsőoktatási intézménye

hogyan fejlődött 15 év alatt.

Az ízléses tablók, a grafikák, a fényképek, a táblákban az intézetek oktatóinak tudományos munkásságát bizonyító tanulmányok képet nyújtottak erről.

A hatalmas fejlődés bizonyítására érdemes megemlíteni a táblákról leolvasott néhány adatot. Mert az, hogy 1938 óta

az oktatók száma több mint megháromszorozódott, a tanszékek száma pedig csaknem 20 újabb intézettel gyarapodott,

bizonyítja azt is, hogy népi államunk anyagi erőforrásaihoz mérten mindent megtesz az egyetemek fejlesztése érdekében. A felszabadulás óta történt jelentős változást bizonyítja még, hogy a hallgatók száma az elmúlt tizenöt év alatt több mint a kétszeresére emelkedett. Különösen örömdetes, hogy

a beiratkozott rendes tanulóknak ma már több mint 50 százaléka munkás- vagy parasztszármazású.

A képeket nézegetve meggyőződhetünk arról is, hogy az a fiatalság, amely most az egyetemen tanul, összehasonlíthatatlanul más, mint az, amelyik a felszabadulás előtt járt ebbe az intézménybe. Hiszen régen a gyárosok, bankárok, s a régi rendszer más kiváltságos képviselőinek gyermekei nem mentek volna el semmi pénzért szabad idejükben fizikai munkát végezni. A Tudományegyetem mostani hallgatói pedig nemcsak, hogy részt vesznek politéchnikai gyakorlati foglalkozásokon, hanem szabad idejükben még arra is vállalkoznak, hogy a Hanságban mocsarakat csapoljanak le, s akár azt is vállalják, hogy a termelőszövetkezeteknek segítséget nyújtsanak a különféle ter-

mények betakarításához. Az egyetemi hallgatók részt vállaltak a fiatalabb generáció nevelésében is. Például csupán a Bölcsészettudományi Karról 34-en, mint úttörő-csapatvezetők végeznek társadalmi munkát.

A nők fokozott megbecsülését, s azt, hogy a lányok-asszonyok egyenjogúsága nem csupán szóbeszéd ma már, bizonyítja, hogy

a jogi karon több mint ötször annyi nő tanul jelenleg, mint 1938-ban.

A kiállítás szemléltetően bemutatta azt is, hogy az egyetemi intézetek sokrétű kapcsolatban állnak a gyakorlati élettel. Az elmúlt másfél évtizedben csupán a Természettudományi Kar intézetei mintegy

30 esetben nyújtottak segítséget a szegedi üzemeknek különféle gyártási problémák megoldásához.

A Földtani Intézet legutóbb a városi tanács megbízásából Szeged mélyebb fekvésű területein a város-

telepítési tervekkel kapcsolatban folytatott nagy jelentőségű vizsgálatokat. Az egyetem jogászai sok országos vonatkozású jogi problémát megoldásához nyújtottak segítséget. Részt vettek például a közelmúltban megjelent Polgári Törvénykönyv megalkotásában is. Az évről évre egyre nagyobb szerephez jutó

Marxizmus-Leninizmus Tanszék oktatógárdája részt vállalt a város lakóinak politikai neveléséből.

Segítségnyújtókat a pártoktatási szemináriumok vezetéséhez, tanítanak a marxista esti egyetemen, s többek között a pártnapokon, mint előadókat is megismerhetik őket az üzemek munkásai.

A kiállításon bemutatott sok adatból a felsoroltak csak ízelítőt szolgáltathatnak. Hiszen, ha az egyetem elmúlt 15 évi fejlődéséről, a kiállítás egész anyagáról, teljes képet kívánnak nyújtani, arra még több lap példány is kevésnek bizonyulna.

D. J.

Tavaszi a Bérkert utcában

A Bérkert utca Újszegeden az a része, ahol nemigen fordulunk meg mi, ószegediek. Magam is évekkel ezelőtt jártam erre, ezért tűnt fel egy és más, melyek mellett az odaválsósiak talán közömbösen sétálnak el.

Az újszegedi Haladás Tsz-ben volt történetesen dolgom, s meglehetősen hosszú az út odáig. Jobb híján új, takaros házakban kezdtem gyönyörködni, mert ilyenek már az utca elején is szembeötlenek. Az ötödik, hatodik után már számoltam őket: Nini, hát itt

egész villasor

épül! A tizedik-huszedik új családi ház után a rejtővénnyel izgalma fogott el. Találgatni kezdtem, vajon hányat is fedezek fel, mire a Haladásba érek. A

»rejtővénny« megfektetése meglepett. Harminckét olyan házat találtam, melyről szemmel látható volt: mostanában készült. Sokról még hiányzott a vakolat, de az ablakok mögött már izléses függönyök, virágok — vagy, ha történetesen nyitva voltak, takaros otthonok látszottak. Több házat találtam még épülőben — ezeket be sem számoltam az újak közé, mint ahogy az üres telkeken felhalmozott téglarakásokat sem, pedig ezek is

leendő családi fészkek lerakását hirdették.

Mint a legtöbb ember, magam is úgy vagyok, örülök a mások boldogulásának is. Ezért újságoltam utam végén örömmel egyik arra lakó barátomnak: »Képzeld, 32 új házat találtam ebben az egy utcában«.

Törődjünk egymással

Sokféle egyénből tevődik össze a mi formálódó, újuló társadalmunk. Legtöbbször önmaguk előtt is becsületesek tudnak maradni, mások embertársaik szeme láttára is belevetik magukat a bűn sárgódrébe. Ez utóbbiak úgy aránylanak az előbbiekhöz, mint a konkoly a búzához, vagyis elenyészően alacsony számot tesznek ki, mégis gondot, bosszúságot, keserűséget okoznak. A kis hiba, az apró, negatív jelenség is bántja a jövő szép épületén munkálkodó tömegeket. Nem csoda tehát, ha állandó beszédtema közöttük a korrupció elleni küzdelem.

Hogyan nyúlhat hozzá valaki közértekekhöz? — tesz fel igen sokan a kérdést. A puritán ember ugyanis ezt sohasem képes megérteni, mert tőle idegen a becstelenségnek még a gondolata is. Ha mégis megkísérli esetleg a csalás, vagy éppen a lopás démona — bárki kerülhet ilyen körülmények közé —, akkor undorodva hessenti el magát. Sajnos, akadnak még manapság is olyanok, akiknek nincsenek erkölcsi gátlásai, akik nem csinálnak lelkiismereti kérdést akár társaik, akár a társadalom megkárosításából.

Megfordultunk Szeged környéki falusi házak tisztaszobáiban, ahol a mestergerenda és a plafon közé végesvégig kiténcis borospoharak voltak glédába felrakva. Amikor érdeklődtünk a köztisztvisletben álló házigazdától, hogy miért vásárolt össze ilyen sok üvegholmit, szemlesütve kitérő választ adott. Nem volt nehéz következtetnünk: az ember megiszik a söntésben egy fröccsöt, s utána zsebbe csúsztatja a poharat. Egy másik, gyárban dolgozó falusi lakos különféle kézi-szerszámokat adogat el a szomszédjainak. »Honnan szerzi?« — kérdezik tőle. »Ahol van belőle elég.« — válaszolja, s ravaszul hunyorít hozzá. Sajnos, az újságok is kénytelenek közölni néha olyan híreket, amelyek a társadalmi tulajdon meg-

károsításáról szólnak, s mint kiderül, ezeket nem is mindig a legnehezebb anyagi körülmények között élő emberek követik el.

Elszomorító jelenségek ezek. S mivel tapasztalhatók, nem lehet elintézni annyival, hogy a mi társadalmunkra nem ez a jellemző. Nagyon jól tudjuk, hogy nem ez. Ha azonban mindig csak a jellemző szimpatikus dolgokról folytatnánk kedélyes beszélgetést, akkor a létűnt burzsoa rendszerben gyökerező visszatérítő szökevények nem fogynának, hanem úgy elburjánoznának, mint a dudva. Ha elfogadjuk azt a marxista tanítást, hogy az uralmon lévő polgárság igyekszik a maga képére és természetére átforgatni az egész társadalmat, s a tulajdonszerzés érdekében minden eszközt szentesítettnek hirdeti, akkor el kell fogadnunk azt is: a dolgozó rétegek közül szintén sokan megfertőződnek, annál is inkább, mivel a farkastörvények nyomása alatt másként csak kinnal-bajjal képesek boldogulni. A felszabadulás után megszüntettük a kizsákmányolást. A fejekben azonban ottmaradtak a régi szokások, felfogások, s nem a szentkúti Máriának a feladata, hanem a miénk, a kommunizmus elsősorban, hogy átgúrjuk az emberek a munkássztyári erkölcsi felfogásának megfelelően.

Nehéz úgy — hallatszik innen is, onnan is. S mivel csakugyan sok türelmet, bölcsességet, farsadást igénylő tevékenység a rossz vágányon haladók nevelése, elég gyakori e téren a passzivitás, a semmittevés. Mert mi szokott történni általában? A rajtakapott hivatali sikkasztót, vagy üzemi »szarkát« a cselekmény súlyosságának megfelelően elítéli a bíróság, s lényegében minden megy tovább a maga útján.

Nyilvánvaló, hogy ez vajmi keveset ér. Jóllehet, a bírósági ítéletnek is van köznevelő hatása, sőt a mostanában Szegeden is jól működő társadalmi bíróságok is jelentős eredménye-

ket mutatnak fel, pusztán ilyen eszközökkel merő utópia a burzsoázia fejével gondolkodó emberek átalakítása. A pártszervezetek nagyobb kezdeményezésére lenne szükség. A kommunizmuskal az élen intézményessé kellene tenni a szocializmus erkölcsi normáinak ismertetését.

A törvények megsértésére hajlamos emberek még nem szocialista módon gondolkodnak. Ok úgy fogják fel, hogy a rendelkezéseket a »szürke tömeg« számára bocsátják ki, rájuk ezek nem vonatkoznak. Amikor azután felelősségre vonják őket, hányaveti módon válaszolják: »Ugyan kérem, én váltam meg a világot? Mások is ezt csinálják, csak több szerencsével«.

Kik azok a mások? Készségkívül azok, akik keresetükhöz viszonyítva feltűnően nagy lábon élnek, költenek, csak éppen azt nem tudja senki, hogy mi-ből. Illetve csak a tisztességesen élő emberek nem tudják. Az úgynevezett »életművészek« nagyon is jól értik a módját, hogyan lehet megtölteni például egy kereskedelmi vállalatnál, akár 1500 forintos fizetés mellett is. S akik erkölcsi gátlások nélkül úgy élnek a társadalom nyakán, mint az aranka a lucerna törzsén, azok rendszerint meg is találják egymást, cimboraságot kötnek, együtt járnak költenek, dorbézolnak a rendes munkásemberek jogos bosszúságára és felháborodására. Igaz, előbb vagy utóbb valamennyien lelepleződnek az ilyenek, igen nehéz azonban a felderítés, mert úgy egybe vannak fonódva, mint az atommagban a protonok és a neutronok.

Bizonyos jelenségek felett nem hűnyhatunk szemet. A haraszt aligha zörög önmagától, érdemes tehát figyelemmel kísérni, ha valaki derűre-borúra vásárolja az autót, a bútort, a házat, jóllehet csak egy kisebb-boltnak a vezetője, annak megfelelő díjazással. Nem baj, ha a nyugati sajtó az »érvényesülés lebeklyázásáról« lármázik is. Hadd lármázzék. A burzsoa rendszerben a harácsolásból szerzett vagyon tekintik érvényesülésnek, nálunk viszont csak a tudás és a becsület egyszíntálat. Az ellenőrzés nem adminisztratív, hanem elsősorban társadalmi, politikai feladat. A francia polgári forradalomban az »ezerszemű nép« megakadályozta a király szökését. Nálunk is csak a közéleti segítség segíthet a meglévő bajokon. Szükséges, hogy a dolgozó emberek nyitott szemmel járjanak, törődjenek egymással, tanítsák, neveljék a könnyelműen gondolkodókat, s akadályozzák meg, hogy elinduljanak a lejtőn.

Negatív jelenségekről beszéltünk ugyan, mégis bátran ki merjük jelenteni: a pártszervezetek és velük vállaltva a tömegszervezetek már szép sikereket könyvelhetnek el az új, a kommunista erkölcsi kialakítását, meghonosítását illetően. Szegeden — főként az üzemekben — egyre-másra jönnek létre az úgynevezett becsület-büfék, ahol mindenki pontosan leteszi az általa elvitt étel-ital ellenértékét. Vagy megnézhetjük a takarékbetéteket. Városunkban minden harmadik embernek van pénze a bankban, ami arról tanúskodik, hogy lassan elfogynak az »ügyeskedésből«, huncutságból és különböző manipulációból elégedelők, ugyanakkor rohamosan szaporodnak a dolgozók, előrelátó, tervező, takarékoskodó, jómódú állampolgárok.

S ha életünknek ezeket a biztató jelenségeit nézzük, minden okunk megvan a derűlátásra. A felnövekvő ifjú nemzedékünk bizonyára már csak az irodalomból hall majd arról, hogy valaha olyan emberek is éltek Magyarországon, akik nem tisztelték a társadalmi tulaj-

N. L.

ÚJ ORSZÁG SZÜLETETT

Április 10.

»Budapest újjáéledése« — ezzel a címmel nagy riportban számolt be a Délmagyarország az újjászülető ország újjászülető fővárosának életéről. A cikkíró megjegyezte, hogy Budapest egy hónappal ezelőtt még kihalt, megdermedt város volt. Most: mindezt feltehetően az élet. Az üzletekben már volt élet, igaz, hogy a feketézók tevékenysége következtében az árak gyorsan emelkedtek. A presszók is meg-

kezdtek működésüket: 12 pengőért lehetett egy valódi bakbákból készült duplát kapni. A közmunkák is szépen haladtak, a szorgalmas munkások sok romot és szemetet eltakarítottak. Az iskolák nagy része megnyitott, az egyetemek pedig április végén kezdtek meg a munkát. A fővárosban négy napilap jelent meg és ebben az időben három mozi és négy színház — köztük az Opera — tartott rendszeresen előadásokat.

Az érdeklődés ezekben a napokban a nemrég felszabadított Dunántúl élete felé fordult: a lapok rendszeresen közölték ezzel kapcsolatos beszámolókat. A szovjet csapatok gyors támadása megakadályozta a németeket abban, hogy a Dunántúlt kirabolják. Az élelmiszerellátás tehát megfelfelé volt, sőt egyes helyeken még bizonyos felesleg is jelentkezett. A vasúti pályák sem esett nagy kár, ezért a közlekedés is viszonylag hamar megindulhatott. A földeken a tavaszi munka megfelelő ütemben haladt.

A tavaszi munkák időbeni elvégzése egyébként a felszabadult ország egyik legfontosabb problémája lett: az ország jövő évi kenyérét kellett biztosítani. A kommunista párt vezette az ezzel kapcsolatos munkát, és ahol szükséges volt, társadalmi munkásokat is igénybevettek. A szegedi MADI Sz önkéntes munkabrigádokat szervezett a munkásfiatalok körében, hogy segítsenek a falvakban az ország jövő évi kenyérének biztosításában.

K. B.